

LINKÖPINGS UNIVERSITET

Officiell statistik

732G48 Introduktion till statistik och dataanalys

Adrian Mansur, Thong Vinh Phat, Viet Tien Trinh, Duy Thai Pham

Höstterminen 2023

Innehåll

1. Inledning	1
2. Uppgifterna	2
Uppgift 1	2
Uppgift 2	3
Uppgift 3	4
Uppgift 4	5
A.....	5
B.....	5
C.....	5
D	6
Uppgift 5	8
Uppgift 6	9
Uppgift 7	10
3. Använda hjälpmedel.....	11
4. Lärdomar, problem och övriga kommentarer	12

1. Inledning

I detta kapitel ska vi genomföra 7 olika uppgifter som tillkopplas inom områden officiell statistik. Vi besvarar bland annat vad officiell statistik är, hur många statistikmyndigheter det finns i Sverige, angående brottsstatistik och statistikmyndigheten Brå, dödsorsak från SCB och till sist, en jämförelse mellan Sveriges och andra länders brottsstatistik.

2. Uppgifterna

Uppgift 1. Vad kännetecknar officiell statistik?

Enligt Statistikmyndighet (u.å) kännetecknas officiell statistik av flera olika faktorer. Först ska man kunna använda den för allmän information, utredningsverksamhet och forskning. Sedan är det viktigt att officiell statistik är objektiv och tillgänglig för allmänheten. När officiella statistiken baseras på individer är det också viktigt att den delar upp efter kön. Vid publiceringen ska officiell statistik gå ut med beteckningen Sveriges officiella statistik eller med nedanstående symbolen.

Figur 1: Sveriges officiella statistik (SCB, u.å)

Uppgift 2. Vilka är de statistikansvariga myndigheterna i Sverige?

Det finns 29 statistikansvariga myndigheter i Sverige med olika områden att ansvara för officiell statistik. Arbetsmiljöverket, Brottsförebyggande rådet, Centrala studiestödsnämnden, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Finansinspektionen, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Konjunkturinstitutet, Kungliga biblioteket, Medlingsinstitutet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Naturvårdsverket, Pensionsmyndigheten, Riksgäldskontoret, Skogsstyrelsen, Socialstyrelsen, Statens energimyndighet, Statens jordbruksverk, Statens skolverk, Statistiska centralbyrån, Sveriges lantbruksuniversitet, Tillväxtverket, Trafikanalys, Universitetskanslersämbetet.

Uppgift 3. Vem bestämmer om Nationella trygghetsundersökningen, som Brå utför, ska vara en del av Sveriges officiella statistik?

De som bestämmer för att fastställa vilken statistik som ska vara officiell är Statistiska centralbyrån (SCB). Brå, som står för Brottsförebyggande rådet, är en myndighet som samarbetar med SCB för att bestämma om data från nationella trygghetsundersökningen som i sin tur blir officiell statistik. Detta genomförs med hjälp av andra myndigheter som skapar överenskommelse som fattar processer till beslut.

Uppgift 4.

A. Vilken officiell statistik ansvarar de för?

Brå, eller brottsförebyggande rådet. De ansvarar för officiell statistik om brott, för brott lagförda personer, kriminalvård och återfall i brott.

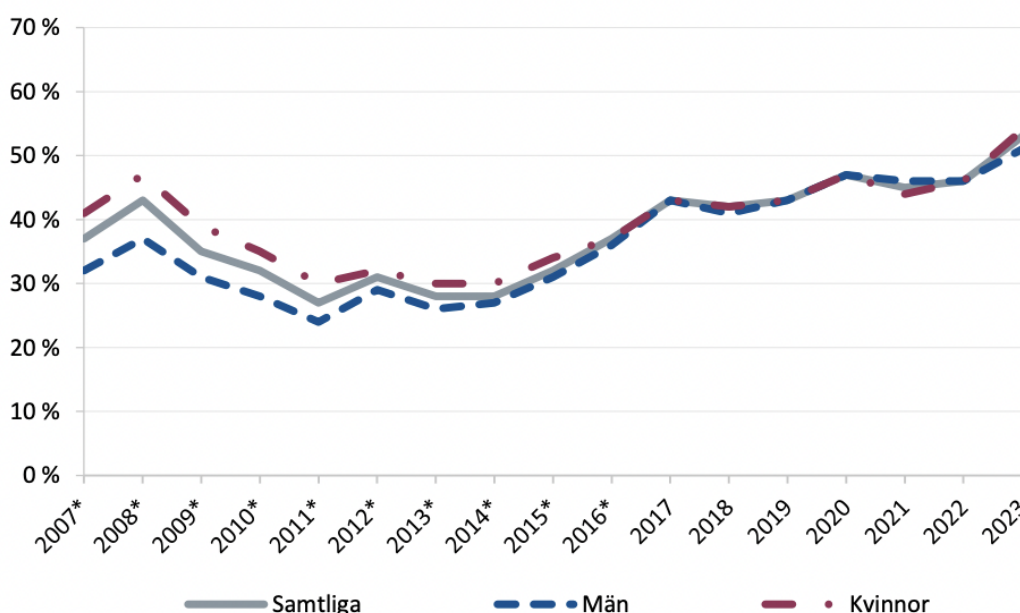
B. Välj vidare en av deras senaste rapporter. Vilken statistik publiceras i rapporten? Hur ofta publiceras statistiken? Har det skett några förändringar i hur/när statistiken publiceras?

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en officiell statistik som tillhör den statistikansvarig myndigheten brottsförebyggande rådet (Brå). Brottsförebyggande rådet har studerats och undersökts Nationella trygghetsundersökning sedan 2006. Rapporten om nationella trygghetsundersökning innehåller bland annat statistik för folkets oro eller otrygghet för brott, utsatthet för brott och tilltro till erfarenhet av rättsväsendet. Statistiken i NTU har inte haft några ändringar för hur eller när de statistiken publiceras. Rapporten förblir en årlig publicering.

C. Välj därefter en tabell eller ett diagram i rapporten. Ta kort på den och klistra in den i rapporten. Tolka tabellen/diagrammet (obs! se till att ni även skriver definitionerna rapporten använder sig av för variabler/begrepp som används i tabellen/diagrammet).

Figur 2¹

Figur 4.8. Oro över brottsligheten i samhället 2007–2023. Andel som oroar sig i stor utsträckning, av samtliga och av männen respektive kvinnorna i befolkningen (16–84 år).

Källa: NTU 2023

¹ Figuren markeras som 1 i denna officiella statistikrapport. Figuren 4.8 är hämtat från NTU 2023 och därpå under delen för tolkningen kommer det kallas för figuren 4.8 istället för figur 1.

Figuren ovan är en av många statistiken som presenteras i NTU 2023. Statistiken är möjliggjort med datamaterialet som samlades från webbanketen med 200 000 utvalda respondenter. Totalt 63 683 personer svarade, varav 29 677 av respondenter var män och resterande 34 006 respondenter var kvinnor.

Frågan som ställdes till figuren ovan var *"I vilken utsträckning är du orolig över brottsligheten i samhället? Svarsalternativen är i stor utsträckning, i viss utsträckning, inte alls och vet inte"*. Figuren 4.8 ovan är ett resultat av svarsalternativen **"i stor utsträckning"**. På y-axel visar andelen respondenter som oroar sig för brottsligheten i en stor utsträckning. Resultaten på y-axel består av den procentuella av samtliga och av männen samt kvinnor i befolkningen som är orolig för brottsligheten i en stor utsträckning. Figurens x-axel representerar de årliga nationella trygghetsundersökning, från 2007 när Brå började med undersökningen till 2023, som figuren 4.8 är hämtat ifrån.

Figuren 4.8 ovan visar ungefär 47 procent av samtliga² enkätrespondenter är orolig över brottsligheten i samhället i 2022. Under 2023 visar att ungefär 54 procent av de samtliga enkätrespondenterna är orolig över brottsligheten i samhället, det är ungefär en ökning av 7 procent av samtliga enkätrespondenter jämför med året innan. Vidare under 2023 visar ungefär 51 procent av andelen män sin oro över brottsligheten i samhället, ungefär en ökning av 4 procent jämför med 2022 då det var 47 procent. Orolighet över brottsligheten för andelen kvinnor ökar från ungefär 47 procent år 2022 till 53 i 2023.

D. Vilka är källorna till statistiken i rapporten (dvs hur får statistikmyndigheten tag på statistiken som publiceras i rapporten)?

Det är total tolv källor som refereras i rapporten. De källorna består av sex rapporter och två kortanalyser från Brottsförebyggande rådet (Brå), ett regleringsbrev för budgetåret 2023, en avhandling av Anders Nilsson, en bok från Statistiska centralbyrån (SCB) och en användarhandbok från Boverket.

Lista över de nämnda källorna som används i rapporten:

Brottsförebyggande rådet, Brå (2014). Brott i nära relationer. En nationell kartläggning. Rapport 2014:8. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018). Nationella trygghetsundersökningen 2017. Teknisk rapport. Rapport 2018:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019). Nationella trygghetsundersökningen 2018. Teknisk rapport. Rapport 2019:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2020). Nationella trygghetsundersökningen 2020. Teknisk rapport. Rapport 2020:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2021). Ungdomsrån. En kartläggning av nuläge och utveckling. Rapport 2021:19. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2022). Kortanalys om brottsutvecklingen. Kortanalys 5/2022. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

² Resultaten för "samtliga" som redovisas i tabellen är viktade. Begreppen vikter används i undersökningen är det bästa och möjliga sätt för att presentera Sveriges befolkning. Vikterna "tar hänsyn till både bortfallet och översamplingen och korregerar så att resultaten blir så representativa som möjligt vid analysen av materialet" (Viberg 2019).

Brottsförebyggande rådet, Brå (2023a). Nationella trygghetsundersökningen—uppföljningsintervjuer 2022. En redovisning av omständigheter kring rapporterade brottsändelser. NTU Kortanalys 1/2023. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2023b). Nationella trygghetsundersökningen 2023. Teknisk rapport. Rapport 2023:10. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Nilsson, A. (2002). Fånge i marginalen – uppväxtvillkor, levnadsförhållanden och återfall i brott bland fångar. Avhandling. Stockholm: Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.

Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Brottsförebyggande rådet, regeringsbeslut I:18 daterat 2022-12-22. 330 Statistiska centralbyrån, SCB (2016) Frågor och svar om frågekonstruktion i enkät- och intervjuundersökningar. Örebro: Statistiska centralbyrån.

Boverket (2022). Så mäter och följer du segregation. Användarhandbok för Segregationsbarometern. Hämtad 2023-08-09 från <https://segregationsbarometern.boverket.se/app/uploads/2022/12/Anvandrarhandbok-Segregationsbarometern.pdf>

Uppgift 5. Det finns två källor till brottsstatistik: register över anmälda brott (Samtliga anmälda brott) och Nationella trygghetsundersökningen (frågor till slumpmässig utvalda individer). Nämn någon/några fördelar och nackdelar med dessa två källor.

Nationella trygghetsundersökningens fördel: Enligt Brå.se kan man se att Nationella trygghetsundersökning visa mer brottskategorier än register över anmälda brott. Nationella trygghetsundersökning är uppdelad i många delar som brott mot enskild person, egendomsbrott mot hushåll, Otrygghet och oro, förtroende för rättsväsendet, ... Läsare kan hitta mycket information från källor som dessa. En annan sak till är att när man gör den här typen av undersökning, när man skicka frågor till slumpmässiga individer då kan de göra det på distans och kräver inte kostnader och mycket tid.

Nationella trygghetsundersökningens nackdel: Antal person som svarar är låg (200 000) jämför med anmälda brott (1 400 000–1 500 000). Det finns risker också att man som fick frågor känner sig att de frågorna inte är seriöst eller officiellt, då svaret kan vara opålitlig.

Register över anmälda brotts fördel: Mängden av undersökningsresultat är enorm och det är registrerat hos polismyndigheter, Åklagarmyndigheten eller Tullverket, då är det absolut pålitlig och mer officiellt.

Register över anmälda brotts nackdel: Eftersom det bara finns en kategori då är dess data svårt att uppskatta och referera till. Det finns också risker att människor som utsatt för brott, av några anledningar inte vågar att anmäla eller avslöjande vad de varit med om.

Uppgift 6. Se tabellen på sid 4 i Dan Hedlins föreläsningspresentation. Gå in i statistikdatabasen på scb.se och sök efter statistik om dödsorsaker. Välj någon annan dödsorsak än självmord. Skapa en tabell som ser ut som Dans tabell, men med er valda dödsorsak i stället för självmord. Tolka tabellen.

Tabell 1: Hur många människor dog i 1996 och många dog på grund av "Mord, dråp och annat övervåld" i olika årsgrupper i 1996.

Årsgrupper	Kön	Mord, dråp och annat övervåld	Samtliga dödsorsaker	Andel
20–24	Män	5	170	3%
	Kvinnor	2	76	3%
25–29	Män	7	233	3%
	Kvinnor	2	94	2%
30–34	Män	11	284	4%
	Kvinnor	4	141	3%

Källa: SCB

Den ovan tabellen berätta hur många människor dog och hur många människor dog på grund av "Mord, dråp och annat övervåld" i olika årsgrupper (20–24, 25–29 och 30–34) i 1996. Inom 20 – 24 totalt 246 människor dog (inkludera 170 män och 76 kvinnor) och totalt 7 människor dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld" (inkludera 5 män och 2 kvinnor), andel av antal män som dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld" är 3% och andel av antal kvinnor som dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld" är 3%. Inom 25–29 totalt 327 människor dog (inkludera 233 män 94 kvinnor) och totalt 9 människor som dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld" (inkludera 7 män och 2 kvinnor), andel av antal män som dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld" är 3% och andel av antal kvinnor som dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld" är 2%. Inom 30–34 totalt 425 människor dog (inkludera 284 män och 141 kvinnor) och totalt 15 människor som dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld", andel av antal män som dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld" är 4% och andel av antal kvinnor som dog på grund av "mord, dråp och annat övervåld" är 3%.

Uppgift 7. Nämn några anledningar till att det kan vara svårt att jämföra brottsstatistik mellan olika länder.

Enligt Brå (u.å) kan det vara svårt att jämföra brottsstatistik mellan olika länder för att det ibland inte går att jämföra siffrorna. Ett exempel på detta är när två olika brottsstatistiker från två olika länder använder olika enheter för siffrorna, då kan den ena använda procent som enhet och den andra använder antal fall som en annan enhet. Förutom detta menar de också att lagstiftningen och de juridiska systemen är annorlunda beroende på vilket land det gäller. Sedan spelar det också roll i hur länder redovisar brottsstatistiken. Exempelvis i Sverige kommer varje enskild händelse i en utredning att registreras som ett brott, medan i andra länder blir det istället samtliga relaterade händelser i en utredning som kommer att registreras som ett brott. Sverige redovisar även samtliga anmälda brott som efteråt har visats sig att inte vara en brottslig händelse i statistiken.

3. Använda hjälpmedel

Uppgift 1

[Sveriges officiella statistik \(scb.se\)](https://www.scb.se/)

Uppgift 2

<https://www.scb.se/om-scb/samordning-av-sveriges-officiella-statistik/statistikansvariga-myndigheter/>

Uppgift 3

<https://www.scb.se/contentassets/06b6df78c4d541a896f3caaef0f5b832/svenska.pdf>

Uppgift 4

[Fråga A](#)

[Fråga B \(1\)](#) och [Fråga B \(2\)](#)

[Fråga C \(Slide 147\)](#)

[Fråga D \(Slide 330\)](#)

Uppgift 5

<https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>

<https://bra.se/statistik/statistiska-undersokningar/nationella-trygghetsundersokningen.html#utsatthethushall>

Uppgift 6

[https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_HS_HS0301/DodaOrsak/table/tableV](https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_HS_HS0301/DodaOrsak/table/tableViewLayout1/)

[Powerpoint \(sidan 4\)](#)

https://liuonline.sharepoint.com/:p:/r/sites/Lisam_732G48_2023HT_IL/_layouts/15/Doc.aspx?sourcedoc=%7BB4301ADD-1EEF-4C8B-8566-8860C3E4C965%7D&file=F%C3%B6rel%C3%A4sning%20Officiell%20statistik.pptx&action=edit&mobileRedirect=true

Uppgift 7

[Om brottsstatistiken - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](#)

4. Lärdomar, problem och övriga kommentarer

Under det här momentet har vi lärt oss mer om officiell statistik. Genom att svara på frågorna får vi mer kunskap om vad officiell statistik är för något, varför det är svårt att jämföra olika brottsstatistiker mellan olika länder. Samtidigt vi kan träna vår förmåga att söka information, särskilt officiell information